

Dr. Allegretti Filho LECZENIE OGÓLNE.

Specjalność: choroby kobiece i dzieci
Pracuje od 10-tej do 12-tej i od 4-tej do 6-tej.

Konsultorium i rezydencja: ulica Comendador Araujo N. 50. — Telefon N. 660

kancelarii cywilnej Prezydenta. Według krążących pogłosek, audjencja ta i złożona przy tej sposobności deklaracja zakończyły mający incydent z metropolitą Szeptyckim.

NOWA LINJA OKRĘTOWA POLSKA.

«Gazeta Gdańska» donosi: Powstaje w Gdańsku i Poznaniu nowa linja polska pod firmą: «Biały Orzeł». Nowe towarzystwo powstało przy poparciu Banku Związku Spółek Zarobkowych i Banku Kwilecki, Potocki i S-ka. Nowa linja zakupiła już jeden okręt z Norwegii. Statek zakupiony ma 730 ton pojemności.

O STWORZENIE DJECEZJI ŚLĄSKIEJ.

Królewska Huta. — Na trzecim plenarnym posiedzeniu zjazdu katolickiego przyjęto szereg rezolucji, wypracowanych przez sekcje. Jedną z rezolucji dotyczy utworzenia diecezji śląskiej. Zjazd prosi w niej Ojca świętego u uregulowanie tej sprawy, oraz wzywa rząd polski do poczynienia potrzebnych starań w tym kierunku.

WOJCIECHOWSKI ŚLADEM KRÓLÓW NA JASNEJ GÓRZE.

Warszawa. — Prezydent Wojciechowski odbył uroczystą pielgrzymkę na Jasną Górę. Pielgrzym ten akt religijny powzięty za wzorem wielkich królów naszej przeszłości i bohaterów narodowych, którzy przed ołtarzem Bogar. Częstochohowskiej szukali dla siebie błogosławieństwa i natchnienia do czynu zdobyć serca narodu wierzącego, a zgrzytanie zębów pogańskiej lewicy socjalistycznej-wyzwoleniowo-bolszewickiej. Dostojnego Gościa przyjęto na dworcu kolejowym w Częstochohowie entuzjazmem i okrzykami zebranych tłumów, przedstawicieli władz administracyjnych, wojskowych i miejskich. Prezydenta Wojciechowskiego przyjęli: Gospodarz Diecezji kujawsko-katolickiej, Ks. Biskup St. Zdzitowiecki, sufragan częstochohowski, Ks. Biskup Krynicki i Generał O. O. Paulinów, Piotr Mankiewicz.

Prezydent Wojciechowski szedł pieszo od dworca kolejowego na Jasną Górę, czyniąc podobnie jak ostatnio Marszałek Francji i Polski gen. Foch, chluba narodu i katolicyzmu francuskiego.

Na Jasnej Górze, podczas uroczystego nabożeństwa Prezydent przyjął publicznie Komunię św., budując tym przykładem tysiące wiernych, znajdujących się w wielkiej Brazylii Częstochohowskiej. Po nabożeństwie odbył się obiad galowy we spianiałem refektarzu jasnogórskim, podczas którego Prezydent przemówił o znaczeniu Częstochohowskiej i Jasnej Góry w dziejach narodu polskiego. Przemawiali również biskupi i inni reprezentanci społeczeństwa. Wizyta Prezydenta na Jasnej Górze została wrażeń na długo w pamięci mieszkańców częstochohowskich.

GDĄŃSKIE BAGNO I OLBRZYMIĘ STRATY POLSKI.

Gdańsk, 22-go września. — Sytuacja w porcie trwa niezmienną. Przedsiębiorcy domagają się, by robotnicy przed rozpoczęciem rokowań powrócili do pracy, robotnicy zaś chcą najprzód rokować, zaznaczając, że gotowi są przetrzymać strajk kilkutymgodniowy. Sytuacja wobec tego jest poprostu beznadziejna.

W Wolnym Porcie stoi 7 niewyladowanych okrętów, reszta przepelniona jest psującymi się już towarami. Położenie szczególnie katastrofalne jest dla polskiego rolnictwa, gdyż jest to pora importu nawozów sztucznych, które jeśli nie dostaną się na czas do rąk rolnika stają się towaram bezwartościowymi. Krajowi, pozbawionemu nawozów sztucznych w tym roku zagraża może katastrofa urodzajowa na rok przyszły.

Na zebraniu kupców i przemysłowców polskich z oburzeniem mówiono o bezczynności Rady Portu, która przypatruje się z najzupełniejszą obojętnością strajkowi. — Gdy jedna z firm interwenjowała u niej z powodu strajku, domagając się, by Rada umożliwiła wyladowanie okrętu, otrzymała odpowiedź, że Rada nic tu poradzić nie może i została skierowana do policji. Policja obiecała dać posterunek Szpujecz na obietnicę skończyć się. Towar tymczasem uległ zniszczeniu. Na tem zebraniu podniesiono z wielu stron fakt, że ilekroć kto zwracał się do Rady Portu nigdy nie mógł znaleźć żadnego z jej przedstawicieli, gdyż prezydent Rady stale poluje w okolicy, członkowie zaś są w rozjazdach! Rada jest tylko kunsztownym balastem dla portu, gdyż sam jej prezydent pobiera pensję przekraczającą dochody portu (2000 funtów szterlingów).

W czasie niedawnego strajku w Królewcu potrafiło znaleźć środki do wyladowania okrętów towarów podlegających zepsuciu — w Gdańsku Rada Portu niepoczuła obowiązku zapewnienia Polsce wolnego dostępu do morza. — W tej chwili straty wynoszą już tysiące miliardów. Ponoszą je firmy spedycyjne, przemysł, oczekujący na surowce, i rolnictwo polskie. Chaos powiększa się z dnia na dzień a z żadnego portu żaden okręt już od pewnego czasu do Gdańska nie wyruszył.

BOJKOT STROJNIS.

Ze względu na ciężkie położenie kraju pod względem skarbowym, walutowym i ekonomicznym, p. St. Rayski w jednym z pism lwowskich wzywa wszystkich mężczyzn do najskrajszego bojkotu, t. j. zupełnego unikania i omijania «zdaleka» kobiet ubrylantowanych, strojnych w jedwabie i koronki. Faktem zresztą jest, że w tych ciężkich dla ludzi czasach epidemia zbytku szerzy się jak trąd.

GŁOS SZWEDZKI O ŻYDACH W POLSCE.

Warszawa. — W sztokholmskiej gazecie «Tidende» pojawił się artykuł Szweda Bentiksona p. t. Zagadnienia żydowskie w Polsce. — Autor uważa antysemityzm w Polsce za zjawisko zupełnie naturaine i zrozumiałe zwłaszcza wobec ogromnego procentu żydów w Polsce, gdzie na 17 mieszkańców przypada jeden żyd. Rozwiązanie zagadnienia widzi w masowej emigracji żydowskiej z Polski.

FATALNY WYPADEK DWÓCH FOOTBALLISTÓW.

Na boisku «Czarnych» we Lwowie dwaj 17-letni studenci, chcąc porwać piłkę, zderzyli się z taką siłą i tak nieszczęśliwie, że jednemu pękł obojczyk, a drugi złamał rękę.

Z Brazylii.

Kurytyba.

POLSKA EKSPEDYCJA ZOLOGICZNA. Dnia 13-go października zostały załadowane na polski statek szkolny «Lwów» wszystkie zbiory Ekspedycji dla ostatecznego przewiezienia do kraju.

Za zajęcie się sprawą przewozu składam w imieniu Ekspedycji serdeczne podziękowanie p. Kapitanowi Tadeuszowi Ziolkowskiemu, oraz p. Komandorowi Antoniemu Garnuszewskiemu, a oficerom i załodze «Lwowa» za bezinteresowną osobistą pomoc przy ładowaniu.

Łącznie ze zbiorami Ekspedycji zostały wysłane do kraju, dla instytucji naukowych lub oświatowych, zbiory poczynione w południowej Brazylii i ofiarowane przez osoby prywatne, a mianowicie: p. Stefana Beściaka z Campo Redondo, p. Dr. Józefa Czakię z kolonii Amolafaka, p. Franciszka Kremelę z Kurytyby, p. Tadeusza Krzyżanowskiego z Porto União p. Franciszkę Szańkowską (obecnie w Bydgoszczy), p. Stefana Szumowskiego z Kurytyby, (dwie skrzynki zbiorów przyrodniczych dla czwartej Szkoły Wydziałowej w Poznaniu, na ręce rektora p. Seweryna Krzymosa) p. Dr. Juliusza Szymańskiego (obecnie w Wilnie), p. Szymona Tenenbauma (obecnie w Warszawie), p. Władysława Tyminskiego z Balizy (Rio Grande do Sul), oraz ks. Roberta Wierzejskiego (obecnie na Bielkach pod Warszawą).

Wszystkim tym zbieraczom należy się podziękowanie za dostarczenie materiałów dla polskiej pracy naukowej. w/z kierownika Ekspedycji. (—) T. Jacewski.

W sobotę dnia 27-go października wieczorem odbędzie się w teatrze Guayra drugi koncert norweskiego skrzypka Birger Hammera.

Academia Litteraria Anchieta

składająca się ze starszych uczniów tutejszego gimnazjum diecezjalnego pozostającego pod kierownictwem Ks. Ks. Misjonarzy. urządziła we wtorek 23-go października piękne przedstawienie w teatrze Guayra. Rodzice, znajomi i przyjaciele diecezjalnego gimnazjum zapelnili szczerze cały teatr. Młodzi wychowankowie wywiązali się świetnie ze swoich ról. Obecnie rozjeżdża się młodzież na wakacje do domów!

OSPA WIETRZNA (variola) ogromnie się rozszerza w Kurytybie i niemal z każdej ulicy zgłaszają chorych do urzędu zdrowia. Niestety, ani jeden szpital nie chce przyjmować tych chorych, a lokatorzy chorych właściciele domów koniecznie chcą się pozbyć. Wogóle stan zdrowotny w Kurytybie pozostawia bardzo wiele do życzenia.

South Brazilian Railway, tutejszą spółkę tramwajową chce wykupić jakaś nowa spółka kapitalistów. Dnia 24-go października objeżdżali nowi kontrahenci przedmieścia Kurytyby, czyby nie dało się rozszerzyć sieci tramwajowej.

Z POWODU ŚWIĄT Wszystkich Świętych i Dnia Zadusznego «LUD» wyjdzie w przyszłym tygodniu tylko jeden raz.

Rio de Janeiro.

KOŚCIÓŁKI SEKTY AMERYKAŃSKICH BAPTYSTÓW nadesłały z różnych stanów listy i telegramy do senatu w Rio de Janeiro z protestem przeciw postawieniu posągu Zbawiciela na górze Corcovado, jakoteż ze rząd uchwalił na ten cel znaczny dalek w kongresie. — (Przyp. Red. i baptyści mają tę bezcelność, że nazywają się jeszcze chrześcijanami; na szczęście na protest tych sekciarzy nikt się w Brazylii nie ogląda).

Ustawa ograniczająca znacznie wolność prasy w Brazylii została już w kongresie uchwalona. Z tego powodu liczne grono adwokatów obraduje nad tą sprawą w Rio de Janeiro.

„ALVA YOL”

Rio Grande do Sul

Minister wojny Setembrino zjechał do Rio Grande do Sul, by zbadać czy rozstrzygnąć spór i przyczynę rewolucji w tym stanie. Obie strony walczące poczyniły jednak tyle zastrzeżeń, że tu ani Salomon sprawy nie rozstrzygnie tylko siła, której żadna ze stron walczących niema a rząd federalny jej użyć nie chce. Generał Setembrino jadąc do Rio Grande przywitał się w Herwalu, w Santa Catharinie z generałem rewolucjonistów Portinho. Powitanie było bardzo uroczyste, rewolucjoniści witali generała Setembrina jako jednego ze swoich, a po przywitaniu zaprosił Portinho ministra na szurasko. Jeżeli tak grzecznie będą się odbywały i dalsze pogadanki z walczącymi stronami, to misja ministra spełniona nieczem. Zwolennicy Borgesa de Medeiros urządzili wielkie zebranie partii republikańskiej, na którym uchwalono stać wiernie przy boku dotychczasowego prezydenta Borgesa. Rząd stanowy może poczynić pewne ustępstwa, ale konstytucji stanowej stanowczo nie zmieni, a Borges de Medeiros nie myśli ustąpić i walka trwa dalej. Zastój ogarnia wszystko w Rio Grande do Sul. Nikt prawie we wnętrzu stanu nie podróżuje, handel ustaje, brak pieniędzy, urzędnicy nie otrzymują pensji, wielka spółka elektryczna Allianca do Sul zwija z powodu strat swoje przedsiębiorstwa, spółka Melhoramentos do Gravatally zawiesiła swe prace, a kolonistów łupią na wszystkie strony. Wiczyń prezydent Medeiros nie myśli ustąpić został wybrany już na szóste pięciolecie i panuje obecnie już rok 26 z kolei. Powinien ustąpić, gdyby to rzeczywiście miało stan uspokoić. Wojska federalne będą musiały wkroczyć i postawiono je też i w Rio Grande i w Minas Geraes na stopie wojennej.

Ze świata.

Włochy

Rzym. — W roku 1922, Kościół katolicki miał 1.650 biskupów, 360 misyjnych biskupów 300 tysięcy kapłanów.

Rosja.

GWAŁTY BOLSZEWICKIE NAD DZIEWCZĘTAMI POLSKIMI.

«Gazeta Warszawska» otrzymuje alarmujące wiadomości o gwałtach, jakich bolszewicy dopuszczają się nad dziewczętami polskimi, znajdującymi się w szkołach w Kijowie, utrzymywanych kosztem sowieckim. Panienci-Polki poddane zostały badaniu przez komisarzy bolszewickich, czy są Polkami-katolickimi i czy wierzą w Boga. Ponieważ nie wypierały się one swej narodowości i religii, przeprowadzono je do internatów męskich, zajmowanych przez chłopców w wieku od lat 12 do 18. W internatach tych poddane zostały gwałtom. W ten sposób shańbiona została znaczna ilość dziewcząt polskich, przeważnie w wieku od lat 15 do 16.

NA UKRAINIE RUCH.

Lwów. — Wobec zapowiedzianego na Ukrainie szeregu reform, w kołach emigracji ruskiej zawiązała się myśl powrotu na Ukrainę sowiecką i wzięcia czynnego udziału w życiu politycznym. Projektuje się powrót tylko emigrantów, którzy nie są politycznie zaangażowani. Natomiast Rusini z Małopolski Wschodniej mają się na Ukrainę udawać masowo i zajmować miejsca przedewszystkiem w instytucjach państwowych.

MARKS W OLTARZU.

Warszawa. — W jednej z

z moskiewskich cerkwi został otwarty klub młodzieży komunistycznej. Z głównego ołtarza został zrzucony krzyż Chrystusa, a na to miejsce z wielkim ceremoniałem wetawiono bust Karola Marksa. Ściany cerkwi zalepiono antiregijnymi odezwami i komunistycznymi plakatami.

Japonja.

PRZED TRZĘSIENIEM ZIEMI W JAPONJI.

Przed paru tygodniami nadszedł do Paryża numer dziennika «Japan Advertiser» z dnia 28-go sierpnia, w którym znajduje się zapowiedź trzęsienia ziemi, które w kilka dni potem rzeczywiście nastąpiło. Zapowiedź ta brzmi: «Wczoraj (27 sierpnia) zauważono znaczne obniżenie się poziomu wody na jeziorach, leżących u podnóża wulkanu Pudzama. Zjawisko to wywołało wśród ludności niepokój, gdyż oznacza ono nadchodzące trzęsienie ziemi. Ilekroć bowiem woda w jeziorach opada, tyle razy następuje trzęsienie ziemi».

Korespondencje.

Porto Alegre, 10 — 10 — 1923

Szanowna Redakcjo „Lud”! Zawiadamiam Szanownych czytelników JEDYNEJ „POLSKIEJ KASTY GRZEBOWEJ”, że stan łowy jest następujący: Dnia 29-go lipca 1923 roku było 3,216\$900 w kasie; dorosło procento z Banco Popular 78\$500, na sobotę miesiącznym dnia 26-go sierpnia 1923 roku zostało 118\$000 i na zebraniu dnia 30 września 1923 roku 91\$000 i teraz już cały majątek naszej „Kasty Grzebowej” 3,504\$400.

Dnia 28-go października b. r. odbył się zebranie miesięczne, na które zaproszamy Rodaków do wpisu na członków. Z uszanowaniem — Z. BUDZIŁ.

Rozmaïosci.

GAZ ZNISZCZYĆ MOŻE CYWILIZACJĘ ŚWIATA W 90 DNIACH.

Dr. James M. Taylor, reprezentujący amerykańską nagrodę pokojową, utworzoną przez Edwarda Boka, odwiedził delegatami kongresu organizacji bratniej pomocy, że jedyną rzeczą jaką uratować środkową Europę w czasie ostatniej wojny, był rozejm, jaki nastąpił w listopadzie. Rezejm ten zawarło krótko po wynalezieniu nowego strasznego gazu, który ma właściwość okropnego niszczenia wszelkiego życia znajdującego się na kuli ziemskiej. Chociaż gaz ten nie jest obecnie wyrabianym, sekret jego wyrobu jest znanym, i żadna wojna w przyszłości nie może trwać dłużej jak 90 dni, gdyż w razie użycia tego tylko gazu, w czasie tym cywilizacja całego świata można zniszczyć doszczętnie.

OJCIEC — PIĄK ZOSTAŁ MORDERCĄ DZIECKA.

Chicago Illinois, w Stanach Zjednoczonych, Szymon Sopocink, najgorszy pijak, upiwoży się, zastrzelił swego 11-letniego syna, Jana, kalekę o sparaliżowanej nodze. Spocinek przyszedł do domu pijany (zbiwszy żonę, wypędził ją z domu, Polak rzucał się na syna-kalekę i zbił go, a gdy chłopiec płakał, p. rwał z komody rewolwer i strzelił, trafiając dziecko w głowę. Rannego smiertelnie chłopca odwieziono do szpitala, gdzie wkrótce wyzionął ducha. Janek umierając szeptał mowę:

— Ojciec mój nie winien. Wódka to zrobiła. Gdy nie pił, był dobry dla mnie i matki.

Ojciec został aresztowany i oskarżony o morderstwo.

ZWIERZĘTA SEADKOBIEROMI.

Jak donoszą dzienniki angielskie, sędzia leedyski, Horner, wydał wyrok unieważniający testament pewnej dziewczki, która zapisała swój majątek na utrzymanie ulubionych swych dwóch pieszków. Sędzia uzasadnia swój wyrok tem, że zwierzęta nie mogą uświadczyć.

Nie wszędzie jednak podziela się opinie sędzię londyńskiego, znane bowiem są naprzykład niedźwiedzie, stanowiące żywy herb miasta Berna w Szwajcarii, a utrzymywane przez bernskie władze miejskie z zapasu, pozostałego od przez jednego z obywateli tego miasta. Tak samo władze Indji wschodniej zatrudniały bez sprzeciwu zapła, uczyniony, przez lorda Hardinge'a, byłego wicekróla Indji, a następnie ambasadora angielskiego w Paryżu na rzecz słońca.

W 1912 roku, podczas uroczystego

Dzisiejsza młodzież.

Dzisiejsza młodzież — świat to znieprawiony. Bez ideałów, ducha i karności. Upatrujący szczęście swe w próżności i wszelkich cech szlachejnych pozbawiony.

Symbolem jej: to modniś rozbawiony, Unikający pracy i trudności. Zacięty wróg najmniejszej ofiarności i zawsze wedle mody zabarwiony.

Zajęty ciągle — własną swą osobą Młodzieniec nowoczesny przekonuje, Ze otoczenia swego jest ozdoba.

Do takich rzeczy przywykł zaś banalnych, Ze nie a nic mu dziś nie imponuje Prócz erotycznych filmów kryminalnych.

Josef Stanczewski.

wjazdu na grzbiecie słonia do stolicy Indji, miasta Delhi. Lord Hardinge był racjonalny odłamkiem bomby, która rzucił na niego spiskowcy hinduocy. Lord zawdzięcza swe życie, a zarazem uniknięcie katastrofy wskutek wybuchu bomby, zimnej krwi i spokojowi olbrzymiego słonia, Timunha, na którego grzbiecie siedział w palaninie.

Powracający więc do zdrowia lord Hardinge zapisał na utrzymanie dożywotnie wernego zwierzęcia rentę w sumie stu funtów szterlingów rocznie.

OPODATKOWANIE PIĘKNOŚCI.
Za przykładem Nowego Jorku urządzono niedawno temu kurs piękności w Baltimore. Pierwszą nagrodę w kwocie 550 dolarów oraz wspaniałą toaletę wartości 1000 dolarów otrzymała pewna piękność, która nie rozporządzała zbyt wielkim majątkiem i dlatego tembardziej ucieczyła się tą wygrałą. Lecz radość jej miała posmak trochę przykry, gdy z urzędu podatkowego otrzymała wezwanie, by zapłaciła podatek sarobkowy od otrzymanej nagrody. Darmie piękność broniła się tem, że otrzymała upominek w nagrodę piękności. Urząd podatkowy był zdania, że ciągle ona zyski ze swej piękności, a zatem niech płaci od tych zysków podatek. Sprawa cała nie jest jeszcze rozstrzygnięta. Bo nagrodzona piękność wniosła rekurs do prokuratury skarbu

CASA IDEAL.
Rua Jose Bonifacio N. 9.

Ostatnie wiadomości

TELEGRAM Z WARSZAWY z dnia 24-go października donosi że Roman Dmowski został ministrem spraw zagranicznych (Przyp. Redakcji: — W ciężkiej chwili obejmuje tekę ministra spraw zagranicznych Roman Dmowski, największy współczesny polityk i budowniczy Polski i czasów pokoju wersalskiego 1919 roku. Rząd Witosa umacnia się, jak widać z tej nominacji, doblersa sobie ludzi najdzielniejszych, a składają świadczy to znowu że i sam premier Witos w znoś się oraz więcej na wyżyny gorliwej i bezpartyjnej służby ojczyzny. Co zapowiedział, to czyni iżelazną miotłą wymiata nieporządku. Obecnie rozpadanie się Rzeszy niemieckiej tudzież ochota wyzyskania tej krytycznej chwili przez Rosję dla wywołania rewolucji, to wszystko wymaga bystrego polityka i męża stanu, a takim jest Dmowski. Wewnątrz również wiele spraw oczekuje załatwienia, jak sprawa a raczej bagno Gdańskie, sprawa Jaworzyny, sprawa kolonistów niemieckich i t. d.)

Telegram z Warszawy z dnia 21-go października donosi, że nieprawdą jest, jakoby Polska gotowała się do wojny z bolszewicką Rosją. Według wszelkiego prawdopodobieństwa pogłoski te były obliczone na zachwianie stosunków pokojowych, jakie Polska usiłuje utrzymać ze sąsiadami, a z drugiej strony pogłoski te miały podkopać i uniemożliwić reformę skarbu, o którą rząd obecny gorliwie się stara.

NIEPODLEGŁA RZECZYSPOLITA NADRENSKA została

dnia 23-go października ogłoszoną we wielu miastach nadreńskich i okolicach nad Rurhą. Najpierw ogłoszono oderwanie się od Rzeszy niemieckiej w Montjoie na południe od Akwizgranu. Wielkie miasta jak Duisburg, Düsseldorf, Wiesbaden, Akwizgran, Trewir, Krefeld i wiele innych bez oporu przyjęły ogłoszenie. Gmachy publiczne pozostawiali separatysty z Mathesem i Dortenem na czele. Tylko w Mogunji przyszło do krótkiej walki separatystów z policją. Ogólnie, tak liczni w Nadrenji robotnicy przyjęli obojętnie a we wielu miejscach nawet radośnie ogłoszenie niepodległości nadreńskiej prowincji. Jeżeli się uda nowemu rządowi zaspokoić potrzeby robotników i usunąć wielkie braki żywnościowe a nadto przyjmie się do pracy wszystkich zwolnionych z dawne strejki robotników, to ludność nie tylko uzna ale nawet będzie popierała rząd niepodległej Nadrenji. Oburzenia w Niemczech jakoś niewiada, a groźby pruskich gazet... to kiwanie palcem w bucie. Wojska francuskie powoli ustępują z miast, o ile separatysty zaprowadzili już porządek. Mathes zakazał strejku i biernego oporu. Francuzi odnozą się zyczliwie do tego ruchu. Zwyność nadchodzi we wielkiej ilości. Milicje miejskie z obywateli złożone zaprowadzają wszędzie porządek; Mathes naczelnik ruchu separatystycznego ogłosił, że wojska francuskie ustąpią ze znacznej części Nadrenji; W obszarze belgijskim panuje spokój; (PRZYP. RED.: Po rozpadnięciu się Niemiec zmienia się zupełnie stan rzeczy w Europie i nowe uregulowanie spłaty długów będzie musiało nastąpić także, i znowu nastanie czas długi konferencji).

WEDLE TELEGRAMÓW Z PARYŻA dawny minister niemiecki Helfferich pojechał do Doru do wyganego tam cesarza niemieckiego Wilhelma II. i wypalił mu straszne kazanie. Bez ogródki oświadczył mu, że drugi ożenek cesarza pozbawił go zupełnie sympatii i przyjaźni w Niemczech. Te słowa gorzkiej prawdy strasznie podziały na cesarza. O ile poprzednio był wesoły i wierzył, że Niemcy za niego w ogień pójda o tyle teraz jest smutny i przygnębiony do tego stopnia, że z obawy gorznych następstw otoczenie nic mu nawet nie mówi o rozpadaniu się obecnym Niemiec. Z te-

Jeżeli kto chce tanio, dobrze i prędko dać wykonać bilety wizytowe, książki rachunkowe, listy i t. p. lub pieczęcie kauczukowe, kupić książki do nabożeństwa, krzyżki oraz inne dewocjoja niech się zwróci do składu

CEZARA SCHULZA

W KURYTYBIE (Parana), UL. BARÃO DO SERRO AZUL N. 1214
GENY NA WSZYSTKIE TOWARY ZNIŻONE.
W niezadługim czasie nadejdzie z Polski wielki wybór KSIĄŻEK DO NABOŻEŃSTWA Z NOWYM KALENDARZEM I HISTORYCZNYMI które będą sprzedawane po cenach bardzo przystępnych dla każdego.
Wiązanki do chrztu św. w wielkim wyborze dopiero co nadeszły z Europy.

go smutku były cesarz czyta sobie biblię i rąbie drzewo.

DOROCZNY ZJAZD POLSKICH TOWARZYSTW SPORTOWYCH.

Baczność „Junacy” i „Harcerze”.
W grudniu odbędzie się w Kurytybie doroczny zjazd delegatów wszystkich organizacji Harcerskich i Junackich młodzieży, istniejących na terenie Brazylii. Każda organizacja Harcerska i Junacka wysła na zjazd jednego upoważnionego delegata. Z miejscowości, w których istnieją oddziały Harcerza i Junaka, delegat może być wspólny dla obu organizacji. W charakterze gości proszeni są o przybycie na zjazd przedstawiciele tych organizacji młodzieży, które dotychczas nie zgłosiły swego przystąpienia do „Polskich Towarzystw Sportowych” na ręce Komendy Głównej.
Porządek dzienny obrad: 1) Sprawozdanie z działalności Komendy Głównej; 2) Wybór Komendanta Głównego i członków Komendy Głównej; 3) Statut i rejestracja u władz; 4) Program i organizacja pracy na rok 1924; 5) Regulamin wewnętrzny; 6) Kolo Przyjaciół Harcerstwa; 7) Wołos wnioski.
Dokładna data i miejscobrad zjazdu podane zostaną do wiadomości później przez ogłoszenie w „Sporto-ku” i w pismach.
KOMENDA GŁÓWNA.

ODPOWIEDZI REAKCJI.

P. Andrzej Mikowski. — Adres p. Nowaka zmienion, idzie razem z gazetą p. Skudlarka „Dyplom” „Oswiata” wysyła zaraz.
P. Stanisław Zdunski. — 10\$000 otrzymaliśmy, dziękujemy za uznanie.
P. Władysław Soudy. — Adres zmieniliśmy.
P. Filip Czaban. — P. Bolesławowi Królowski wysyłamy.
P. Józef Pedziat. — 3\$ otrzymałmy „Lud pod wskazaniem adresem zawsze wysyłamy” i wysyłamy.

ZŁOŻYLI NA POMNIK.

Od Towarzystwa ze São Paulo 539\$000
Od p. Michała Grabowskiego ze São Paulo 2\$000
Kwoty te otrzymaliśmy z Konsulatu Polskiego.
Kasjer: IGNACY KASPROWICZ
Kurytyba, 24 października 1923.

„Jasełka Parańskie”

dla przedstawień w okresie Bożego Narodzenia napisał JÓZEF STANCZEWSKI 2\$000 za egzemplarz, w tuzinach 2 grosis
Autor osnuł treść Jasełek na tle życia polskich kolonistów w Paranie i umiejętnie wsnął w nie zmarły chwytanie naszej Ojczyzny. Całość składa się z 3 aktów i 2 żywych obrazów. W uzupełnieniu podano melodia piosenki, na jakie śpiewać można poszczególne ustępki z Jasełek jako też objaśnienia niektórych słów mniej znanych (dialektów) w naszym języku.
Całość przedstawia się bardzo pięknie. Z treści przebija wielka miłość Ojczyzny i ukochanie wszystkiego co narodowe polskie. Polecić je może możemy gorąco wszystkim nauczycielom, aby je w szkołach i zakładach polskich odgrywało, tam więcej, że nie są zbyt długie i nie nudzące.

KURS PIENIĘŻNY.

Funt sterling 47,701, frank francuski 633 rs., lira 490 ra., dolar amerykański 10,850, mirra portugalski 445 rs. per argentyński papierowy 3\$80, złoty 7\$500, peso urug. 7\$980, peso hiszpańskie 1\$460, marka niemiecka bez wartości, marek polskich 187600 za 1\$.

MICHAŁ PACZKOWSKI

Montevideo (Uruguay) Cale Italia 370, villa de Serro, poszukuje FAMILIJ PAŃCZKOWSKICH, która w roku 1197 wyjechała z Błki Szlacheckiej powiatu Lwowskiego i znajdują się gdzieś w Brazylii. Ojciec rodziny nazywał się Wojciech i miał 5 synów. Kogokolwiek z tej rodziny uprasza się, by zawiadomił poszukującego pod podanym adresem.

Maria Nowacka samotna w Miechowie poszukuje męża swego Wacława Nowackiego, syna Wojciecha i Julji z domu Kallnowskiej, poszukiwany mieszkał w roku 1921 w Kurytybie, Rua Marjanna Torres N. 29.
Poszukiwany lub ktośby wiedział miejsce pobytu poszukiwanego zechce się znieść z Konsulatem Rzeczypospolitej Polskiej w Kurytybie.

WAŻNE OGŁOSZENIE.

Sprzedaje się wiotunciele i skrypcy „Extra” w dobrym stanie. Cena razem 800\$000. — Wiadomość w Redakcji „Ludu”.

Dla chłopców:
POLECAMY UBRANIA DOBRE I DEUGOTRWAŁE A TANIE
Kapelusze —
= Skarpetki

Dla pańienek:
PIĘKNE I PRAKTYCZNE UBIORY PO NISKICH CENACH.
Kapelusze —
= Pończochy

ZAPRASZAMY DO ŁASKAWYCH ODWIEDZIN

= Ao Louvre =

CIĄGŁA WYSTAWA
MASZYN ROLNICZYCH W KURYTYBIE.
OTWARCIE DNIA 29-go PAŹDZIERNIKA 1923 ROKU
Wstęp bezpłatny.
Wystawia się wszelkiego gatunku maszyny rolnicze, jakich się tu używa.
Trzy wielkie Premie na Wystawie Międzynarodowej „Centenario” w Rio de Janeiro w roku 1922 i 23.
CASA MELICHAR
CURITYBA ... PRAÇA SENADOR CORREIA N. 7.

BACZNOŚĆ!

Zawiadamiamy Szan. Klientów, że likwidujemy wszelkie towary jakie posiadamy na składzie. Ceny o połowę niższe. Likwidacja potrwa najwyżej do końca roku. Prosimy odwiedzić nasz sklep i przekonać się o okazjnych cenach wszelkich gatunków obuwnia, pończoch, skarpetek, gumowych napieków, szuwaksów, cholewek i t. d. — MÓWI SIĘ PO POLSKU! KORZYSTAJCIE Z OKAZJI!

Casa Ideal
Rua José Bonifacio N. 9.
Dawniej „rus fehada” w pobliżu kościoła „Da Ordem” przy Praça Eneas, na której spokojnie stanąć można z powozami).
FILJA NASZA ZNAJDUJE SIĘ PRZY ULICY 15 DE NOVEMBRO N. 31

Casa Vermelha
Bezpośredni import
NACZYŃ, ŻELASTWA, SZKIEŁ DO OKIEN. — NARZĘDZIA RZEMIEŚLNICZE I ROLNICZE.
EURICO FONSECA & Cia.
RUA JOSÉ BONIFACIO N. 15 CURITYBA — PARANA

Industrial Ceramica Brasil
Polska Fabryka Dachówek
J. H. Woźniak & Marszałek
Nad rzeczką Bariguy. Wytwarza się do 100 tysięcy dachówek miesięcznie. Wymienia materiał. Zamówienia przyjmuje się: RUA COMMENDADOR AHAUJO N. 39 — CURITYBA — PARANA.
ADRES TELEGRAFICZNY: JOHWONNAR

HOTEL CENTRAL

Curityba - Rua Ebano Pereira N. 8
WYGODNE URZĄDZENIA. --- SMACZNA KUCHNIA.
GOSPODĄ O PIERWSZORZĘDNEJ OBSŁUDZE.

Oddziały dla rodziny Otwarte całą noc.

Ceny przystępne. Pokoje od 6\$ do 12\$ dziennie
Mieszkanie i stol na la carte, na miesiąc 250\$. Stołowanie się dla parów samotnych z mieszkaniami miesięcznie 80\$000, bez mieszkanin 60\$000.

Najlepszy hotel dla rodzin!

CARMEN A. DE DEL CARMEN

HYGIENISTKA I MASAZYSTKA
Ukończyła INSTYTUT NAUK ROCHISTERYA
w New Jorku w 1911 odznaczona dyplomem
i złotym medalem na międzynarodowej wy-
stawie w Paryżu w 1914, i w 1920 świetnym
dyplomem również ze złotym medalem na wy-
stawie Reunite del Lavoro w Mediolanie.

Leczy reumatyzm masażem elektrycznym,
wibracyjnym i ręcznym st.ownie do przepisu
lekarskiego. Leczy uchylenie stołu kręgowego,
zwężenie naczyń, otyłość, niepępcie i roz-
szerzenie żołądka - MASUJE U SIEBIE I
NA WEZWANIE.

UL. MARCHEAL DEODORO N 64
Pracuje od 2 giej do 8 stej wieczorem.

Niemieckie farby „BAYER“

dla użytku domowego celem farbowania wełnianych, bawełnianych i jedwabnych
materiałów sprzedaje się we wszelkich ilościach i kolorach w sklepie

„Carlos Luhm“

RUA RIACHUELLO N. 52 - CURITYBA - PARANA
(Gdzie miał sklep p. Piotr Hermata)

BACZNOŚĆ KOLONIŚCI!

Cegielnia i Fabryka Dachówek

w Thomas Coelho

STACJA KOLEJOWA BARIGUY (PARANA)

poleca cegły wszelkiego rodzaju, dachówki zarówno
francuskie jak i inne.

Cegielnię tą, dawniej własność p. Jana Woźniaka nabyła spółka polska p. p. Jana
Filipaka, Józefa Ros-la i innych. Obsługa zamawiających rzetelna, transporty
wytworów staranne. Nadmieniamy, że dachówkę francuską cegielni z Thomas
Coelho a szczególnie na przedwstępnej wystawie w Kurytybie.

Siłę Herkulesa

dodaje pivvo z browaru

ATLANTICA

przewyższające vszystkie
inne.

Dr. MIROSLAW SZELIGOWSKI

BYŁY ASYSTENT KLINIK EUROPEJSKICH,
LEKARZ I OPERATOR

KURITYBA - RUA S. FRANCISCO N. 25.
Leczy podług najnowszych sposobów.
WYKONUJE WSZELKIE OPERACJE CHIRURGICZNE.

Chorych zamiejscowych przyjmuje na leczenie i pobyt w kli-
nice. Dokonuje badań i leczy promieniami Roetgena. Posia-
da własne laboratorium do badań chemicznych i mikrosko-
powych oraz do badań krwi na choroby ukryte.
ZAMIEJSCOWYM UDZIELA INFORMACJI LISTOWNIE

KOLONJA C-el QUEIROZ (Amola Faca)

Przeprowadza parcelacje i udziela informacji:
WŁADYSŁAW RADECKI - AMOLA FACA - PARANA

Na kolonji ERECHIM W RIO GRANDE DO SUL udziela
informacji bliższych p. BOLESŁAW WENCLEWSKI W BARRO

Najlepszy srodek

od reumatyzmu

REUMATOL

DOSTAC MOŻNA W

APTECE POLSKIEJ

Rua 15 de Novembro 5 = Kurytyba.

TOWARZYSTWO FRANCUSKIE ZEGLUGI MORSKIEJ „Chargeurs Reunis“ i „Sud Atlantique“

Regularne odjazdy z portów Santos i Rio de Janeiro do Havru i Bordeaux.
Komunikacja najszybsza i najwygodniejsza statkami luksusowymi p. spiesz-
nymi, które odbywają podróż ze Santos do Francji w 15 dniach. oras statkami
specjalnie urządzone dla emigrantów którzy znajdują najwygodniejsze pomieszczenie
Statki mają do dyspozycji kabiny 3 ciej klasy.

Podróż z Bordeaux Le Havre czyli La Pallice do Gibraltaru odbywa się po-
ciągami francuskimi aż do Dunquerque a z Dunquerque do Gibraltaru statkami
kubanki francuskiej „Transatlantique“. W ten sposób uniknie się różnych nad-
życ, na które nieraz bywają narażeni pasażerowie na granicy niemleckiej.

NAJBLIŻSZY ODJAZD DO EUROPY:

„FORMOSE“	8-go Listopada	9-go Listopada
„MOSELLA“	17-go „ „	18-go „ „
„MASSILIA“	17-go „ „	18-go „ „
„DESIRADE“	6-go Grudnia	7-go Grudnia

Sprzedat biletów z Brazylii do Polski oraz z Polski do Brazylii t. z. (bilie-
tes de chamada) załatwia i bliższych informacji udziela

IGNACY KASPROWICZ
Avenida Luiz Xavier N. 28 - Kurytyba.

„A VENCEDORA“

FABRYKA KARMEŁKÓW I CUKIERKÓW W NAJLEP-
SZYCH GATUNKACH I W PAPIERKI OWIJANYCH:
Malinowych, kokosowych, miętowych, cytrynowych, anana-
sowych, truskawkowych, bananowych, mlecznych i dużo innych;
Prócz tych mam inne jeszcze gatunki specjalne, nowego
formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bar-
dzo przystępnych.

Upraszam Szan. Rodaków o łaskawe przekonanie się o
tem, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie

Franciszek Łachowski

CURITYBA - Rua Cabral N 53 - PARANA

KOLONIZACJA

Na nowej bardzo kwitnącej kolonji „Bom Sucesso“ sprze-
daje się pierwszej klasy ziemieherwalowe i bardzo urodzajne
ziemie do sadzenia.

Kolonja „Bom Sucesso“ jestwzłem łączącym drogi Floria-
nopolis - Blumenau - Timbo - Itayopolis - Mafra.

Nadto są do sprzedania: Fazendy 50 alkwrow, 100 alkwrow
i 200 alkwrow. Każda fazenda ma kamp, herwa mate i ziemię
uprawną. - KUPUJCIE!

Bliższych informacji udziela agencja kolonizacyjna.
Germano Ortel
Itayopolis, Estação Mafra, Santa Catharina.

CURITYBA Casa Metal CURITYBA

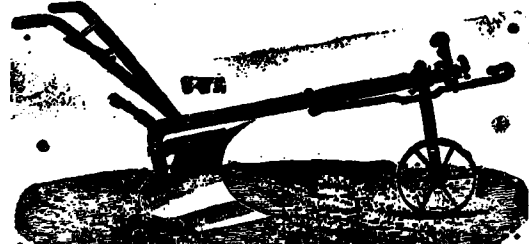
CAIXA POSTAL 140 RUA 15 DE NOV. 44

Jose Hauer Junior & Cia.

WIELKI SKŁAD ŻELAZA I STALI W SZTABACH I W PEYTACH, ŚRUB, GWOZ-
DZI, RUR, ŁANCUCHÓW I INNEGO ŻELASTWA DO WOZÓW.

Wszelkiego rodzaju r. emiosła i maszyny

LEJE, SZKEA, DRUT GŁADKI I KOLCZASTY, MASZYN Y ROLNICZE I T. P.

NADCHODZA CODZIENNIE
NOWE TRANSPORTY PEŁ-
GÓW „RUDOLFSACK“.

FABRYKA MASZYN

Dr. Isaias Alberti
Inżynier - Mechanik

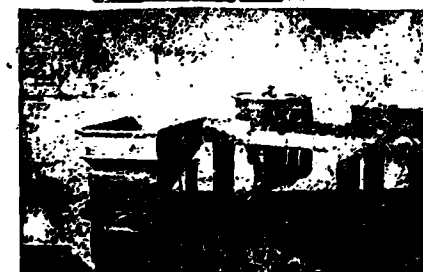
SPECJALNOŚCI: Młyny, elewatory, koła, siła i koła
hydrauliczne najnowszych systemów, pily różnego ga-
tunku i t. p. - PROJEKTY I KOSZTORYSY NA
ZADANIE.

Odniesiony z okazji budowy różnych maszyn na wystawie
w Brestcia (Włochy) roku 1904. Dyplom honorowy z wystawy w
Rzymie roku 1910: złoty medal. Wyróżniony na wystawie „Cen-
tenario“ w Rio de Janeiro i odznaczony złotym medalem w roku 1923

MŁYNY ZBOŻOWE.

Na składzie wytwory fabryki kawy i kukurydzy.
NOWY TYP MŁYNKÓW DLA KOLONISTÓW.

Jedyny jaki pokazano na wystawie rolnej na Centenario. Wy-
nalezek właściciela fabryki Dr. Isaiasa Alberti. Jest to najpr-
zydatniejszy, najtańszy i najlepszy młynok. Wystarczy słuznić trzy
śruby na przykładzie a młynok się otwiera, bez poruszania kamienia.

N. 1. Kamienie młyńskie o średnicy 88
centymetrów do kawy, młki i zboża. Wytwarza
dziennie 700 do 800 kilo kawy lub 160 do 180
kil młki kukurydzianej.
N. 2. Kamienie młyńskie o średnicy 61 cen-
tym. rów do żyta, młki i jęczmienia. Wytwa-
rza dziennie 640 kilo młki kukurydzianej lub
150 kilo młki żytej.
UWAGA: Kamienie młyńskie wyrobione
są z specjalnego granitu brazylijskiego.

Curityba - Avenida
Assunguy N: 95 i
97 - Parana
TELEFON Nr. 670.